

СЕКЦІЯ 1
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ
СФЕРИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Василь Баранюк
аспірант

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

Науковий керівник: Ольга Сорока

професор, доктор педагогічних наук,
завідувачка кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ
У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Автор піднімає питання щодо розкриття теоретико-методологічних засад використання засобів театральної педагогіки у процесі підготовки майбутніх акторів у закладах фахової передвищої освіти. Увагу зосереджено на визначенні можливостей театральної педагогіки для формування готовності майбутніх акторів до професійної діяльності.

***Ключові слова:** театральна педагогіка, майбутні актори, заклади фахової передвищої освіти.*

Підготовка кадрів для соціокультурної сфери в сучасних умовах має якісно новий зміст. Триває процес реформування, запроваджується багатоступенева підготовка фахівців мистецького профілю, відкриваються нові типи освітніх закладів. У зв'язку з цим виникає багато питань, пов'язаних із особливостями професійної підготовки майбутніх акторів. Безумовно, пошук шляхів, що забезпечують оптимізацію освітнього процесу підготовки майбутніх акторів, яка здійснюється у закладах фахової передвищої освіти, заслуговує на увагу.

При цьому основними джерелами набуття професіоналізму у стінах коледжу мистецтв є життєвий досвід, мистецтво, загальна ерудиція та спеціальні творчі форми й методи, засоби театральної педагогіки.

Театральна діяльність в силу своїх специфічних особливостей є ефективним засобом розвитку особистості майбутнього актора. Її потужний розвивальний потенціал обумовлений тим, що вона гуманістична за своїми цілями й змістом. Окрім цього, вона сприяє актуалізації процесів чуттєвого пізнання, зумовлює прийняття вищих цінностей та мотивації особистості у вигляді вищих переживань; дозволяє вирішувати протиріччя між «Я-реальним» і «Я-ідеальним», суттєво впливаючи на зміни «Я-концепції»; активізує творчий потенціал майбутніх акторів.

Ми переконані, що використання засобів театральної педагогіки у системі професійної підготовки акторів відкриває нові перспективи для оптимізації та вдосконалення викладання в закладах вищої освіти, закладах фахової передвищої освіти, закладах післядипломної освіти для оволодіння процесом художньої творчості, майстерністю міжособистісної взаємодії, розвитку внутрішнього потенціалу особистості майбутнього актора в цілому, підвищення його готовності до професійної діяльності.

У сучасних умовах розвитку системи мистецької освіти різні види її підготовки набувають статусу значущого соціально-педагогічного фактору, що сприяють формуванню творчих здібностей, естетичної культури, професійно-значущих особистісних якостей студентів. Як цілісна педагогічна система, мистецька освіта є сукупністю форм, методів, засобів формування компетентності в різних напрямках творчої активності у сфері мистецтва.

Перспективним напрямом педагогіки мистецтва та одним із значних напрямів художньої освіти вважаємо розвиток театральної педагогіки у закладах фахової перед вищої освіти. Як невід'ємний компонент соціокультурного життя суспільства та об'єктивне історико-культурне явище, педагогіка мистецтва традиційно є доволі популярним видом художньої активності, охоплює різновікову аудиторію, характеризується масовістю, різноманітністю форм організації та жанрових особливостей.

Театральна педагогіка стикається зі світом арт-терапевтичних практик, психодрамою, плейбек театром, казкотерапією, психоелевацією та іншими мистецькими практиками. Загалом театральна педагогіка спирається на досвід особистості, техніки повторного проживання, досвід гри та імпровізації, досвід символізації прожитих подій. У свою чергу, «театральна освіта» передбачає не лише підготовку фахівців особливого мистецького напрямку для професійного театру, а й навчання хореографії у системі загальноосвітніх та мистецьких закладів [1].

Специфічною рисою феномену «театральна педагогіка» є те, що від фахівця мистецького напрямку потрібні як знання і компетенції, так і вміння створити зі свого тіла професійний інструмент, працездатність якого має підтримуватися протягом щонайменше двох десятиків років. Тілесна сутність артиста, як система у театрі, є підсистемною, яка разом з іншою, духовно-моральною підсистемою, утворює повноцінну цілісну систему. Багато в чому театральна освіта в силу свого характеру потребує професійного навчання та виховання у майбутнього актора різноманітних нетипових і типових здібностей.

Для актора головною умовою для розкриття здібностей та можливостей є публічність. Заразливість, чарівність, переконливість – це ті якості, без яких не може обійтися справжній актор. Серед професійно-орієнтованих рис актора можна виділити взаємодію найрізноманітніших індивідуальностей, колективність творчої діяльності, регламентованість у часі, узгодженість переживань почуттів актора й глядача.

Підтримуємо Н. Середу в тому, що спілкування актора з аудиторією здебільшого тяжіє до монологу (передбачається лише внутрішній діалог) [2]. Імпровізація актора припустима в момент підготовки спектаклю та малою мірою під час нього. Гарні актори під час гри на сцені «забувають» про глядача, зосереджуються на спілкуванні з партнером по сцені. Актору завжди допомагають драматург, режисер, гример, суфлер тощо. Театральні засоби впливу складні: сцена, світло, декорації, голоси за сценою. У

спектаклі вони «диктують» акторові перебіг подій, складають з ним ансамбль. Актори колективно відповідають за результати своєї діяльності (провал чи тріумф спектаклю).

Слід зазначити, що театральна педагогіка більше орієнтована на входження підростаючого покоління у світ культури, що є важливим у процесі професійної підготовки майбутніх акторів у закладах фахової передвищої освіти.

Застосування засобів театральної педагогіки у формуванні готовності майбутніх акторів до професійної діяльності та розвитку їхніх професійних якостей розглядається нами як реалізація комплексу методичних прийомів, спрямованих на акторську участь у сценічній дії та занурення у художній образ художніх творів.

Список використаних джерел

1. Атрощенко Т., Йокоб А. Потенціал театральної педагогіки у формуванні професійного іміджу у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Social Work and Education*. 2023. Vol. 10, No. 4. С. 521–529.
2. Серета Н. В. Елементи театральної педагогіки у формуванні педагогічної майстерності. 2011. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/5b1c0fba-0da5-4382-ae0-ed41bd8e6ace/content>

Марина Волошенко

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Національний університет «одеська політехніка»,
м. Одеса*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА У МОЛОДІ

У статті наводяться результати дисертаційного дослідження з підготовки майбутніх фахівців з соціономічних спеціальностей до формування усвідомленого батьківства у молоді. Обґрунтовано і розроблено педагогічну систему професійної підготовки майбутніх фахівців з соціономічних спеціальностей до формування у молоді усвідомленого батьківства, яка передбачає ієрархію взаємопов'язаних і